

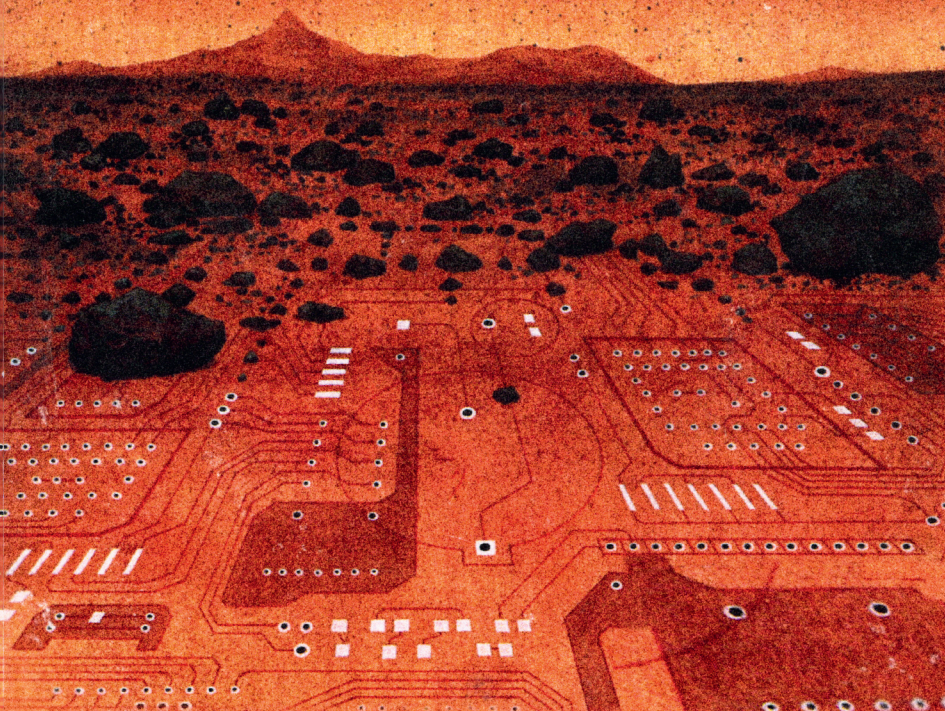
KUSTANTAMO
HELMIVYÖ

M. G. SOIKKELI

MARSIN IKÄVÄ

JA MUITA KERTOMUKSIA

Marsin ikävä

M.G. Soikkeli

MARSIN IKÄVÄ

ja muita kertomuksia

Kustantamo Helmivyö
Turku 2026

M. G. Soikkeli: *Marsin ikävä*
Ilmestynyt alun perin vuonna 2007
Turbatorin julkaisemana
ISBN 978-952-432-002-3
Painopaikka: Libri Plureos GmbH,
Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

Sisällysluettelo

Johdannoksi.....	6
Gallen-Kallela-koodi.....	8
Vanhan maan vakoojat.....	74
Auschwitz On-Line.....	140
Kolme miestä kiinalaisessa.....	237
Marsin ikävä.....	300

JOHDANNOKSI

Tämä kokoelma ilmestyi ensimmäisen kerran vuonna 2007 turkulaisen Turbatorin kustantamana. Uudelleenjulkaisua varten on tekstiin tehty pieniä kieliopillisia korjauksia ja tämän johdannon edellyttämät uudet muotoilut.

Kirja sisältää neljä pitkää novellia ja yhden lyhyen. Pitkät novellit olivat ilmestyneet alun perin jatkosarjoina suomalaisissa scifi-lehdissä. Kirjan niminovellia ”Marsin ikävä” ei ollut aiemmin julkaistu. Teemallisesti ja juonellisesti se kytkeytyy novelliin ”Kolme miestä kiinalaisessa”, joten sen julkaiseminen samassa kirjassa tuntui tärkeältä.

Pitkät novellit olivat ilmestyneet helsinkiläisessä *Finnzine*-lehdessä ja turkulaisessa *Spin*-lehdessä. Kukin novelleista edustaa jotain scifin alalajia:

”Gallen-Kallela-koodi” on puolivakava mukaelma *Da Vinci -koodi* -tyyppisestä salaliittomysteriä. Lisäksi se on vaihtoehtohistoria siitä, miten Suomen jatkosota ratkaistiin. Ehkä sitä voisi nimittää myös feministiseksi scifiksi, käsitelläänhän siinä yhtä paljon sukupuolten kuin kansojen välistä sodankäyntiä.

”Vanhan maailman vakoojat” on syntynyt ekologisen scifin pohjalta. Halusin kuvailla ihmisten ja koneiden kohtaamista habitaateissa, ekologiseen luokitteluun perustuvissa ympäristöissä. Tällaisia habitaatteja on scifissä tapana kuvailla kokonaisina maailmoina: joskus viidakkoplaneettoina tai merimaailmoina, joskus aavikkojen tai jäätikköjen kattamina elinympäris-

toinä. Itse sijoitin habitaatit oman planeettamme kaukaiseen tulevaisuuteen.

”Auschwitz On-Line” käsittelee virtuaalista elämää tulevaisuuden tietoverkossa ja edustaa sikäli kyberpunkkia. Novelli on synkänpuoleinen kuvitelma siitä, mihin internetin kautta kulutettava väkivalta- ja katastrofiviihde voisi johtaa.

”Kolme miestä kiinalaisessa” edustaa puolestaan queer-scifiä. Queer- eli suomalaisittain ”pervoscifissä” käsitykset sukupuolesta ja seksuaalisuudesta muutetaan sosiologisiksi ja teknologisiksi kysymyksiksi. Entä jos yhden ihmisen ruumiissa asuisikin kaksi tai kolme persoonaa? Mihin halu ja rakkaus silloin kohdistuisivat?

”Marsin ikävä” on pieni kokeilu siitä, miten tarinan sisältö muuttuu toisenlaiseksi, jos sen kohtaukset kerrotaankin ajallisesti takaperin. Päähenkilöt ovat lähdössä avaruusmatkalle käsittämättömän kaukaiseen paikkaan, ihmis- ja mieskunnan hämärälle vyöhykkeelle. Siksi tuntui perustellulta kääntää juonen aika nurinperin, seurauksista syihin. Kyseessä on eräänlainen aikamatka. Ja rakkaustarina, romanssi.

Kiitokset Jurille ja Helmivyölle kirjan uudelleenjulkaisusta! Lähetän myös Kumpulaisen Harrille viidennen ulottuvuuteen kiitokset luottamuksesta novellistiikkaan. Saaraa kiitän edelleenkin nimiehdotuksesta, joka antoi mielen sekä niminovellille että kirjalle. Ehkä jonain päivänä ”planeettaikävä” ymmärretään yhtä kosmiseksi käsitteeksi kuin ”peniskateus”?

Markku ”G” Soikkeli

Tampereella 26.3.2007 / Tampereella 3.9.2026

GALLEN-KALLELA- KOODI

1.

Sodan pimeys oli jälleen peittänyt Euroopan. Piilotaitoihin ja naamio-oppeihin erikoistuneet ihmiset koottiin salaisiin järjestöihin, joissa he joutuivat toimimaan valtakuntain rajoista välittämättä. Järjestöt seurasivat niitä pimennetyn Euroopan afäärejä, jotka jäivät historian ja oikeuden asiaa ajavilta virkamiehiltä huomaa-matta – esimerkiksi se, että joku varasti keskusneitejä Euroopasta.

Lupautuessaan avuksi tutkimukseen Mirabella ei osannut aavistaa, miten kauaksi ja millaiseen asemaan työ hänet johdattaisi. Kolmen vuoden kuluessa hän oli matkustanut Euroopan pohjoiselle kolkalle, mennyt naimisiin monta säätyä ylöspäin, ja tavannut omituisempia ihmisiä kuin kotonaan Kataloniassa sisällissodan aikana.

Mutta nyt sota oli kaikkialla. Koko maailma tuntui käyneen hulluksi, ja hän itsekin sen myötä.

“Älkää ampuko, kreivitär.”

Mies levitteli käsiään, mutta ei uskaltanut liikahtaa. Mirabella piteli pistoolia tottuneesti. Hän käänsi pöydälle laskemansa öljylyhdyn sydäntä suuremmaksi. Mies tuntui rauhoittuvan, kun valo kävi kirkkaammaksi.

Omituinen varas, kaikkiaan.

”Mitä te etsitte mieheni kassakaapista?” tiukkasi Mirabella. Hän piti varkaan turvallisella etäisyydellä itsestään. Mies seiso i työpöydän vieressä, mistä hänet oli yllätetty, ja Mirabella oven lähellä pienen kukkapöydän takana. Pöytä antoi mielikuvan turvasta.

”Ja kuka te oikein olette?”

Mies hymyili. Hänellä oli talvipalttoo päällä, huivi kaulassa ja hattu kädessä. Hetken päästä hän olisi liivistänyt ulos talosta.

”Ruben Oskar, niin kuin kerroin teille. Nimi pysyy minussa niin kuin tuoksu korkissa... Tiedättekö, kreivitär, tällaisena suden tuntina te näytätte aamunkoiton jumalattarelta. Teidän hetkenne on aina tuloillaan.”

Mirabella oli jo kuullut monta säkeistöä Ruben Oskar in retorisia hyväilyjä. Mies osasi lasketella niitä kuin se olisi hänen omin kielensä. Sydänalassa tuntui ovi retkottavan yhtä avoinna kuin seinään muuratussa teräskaapissa.

Sen tunteen hän kielsi. Hänellä ei ollut mitään ryövättävää. Ei sen jälkeen, kun fasistit olivat vieneet häneltä hänen kotinsa

”Tyhjentäkää taskunne”, komensi Mirabella.

”Voin riisuakin ne”, hymyili Ruben Oskar.

”Sain jo mitä teillä on tarjottavaa, kiitos vaan”, tokaisi Mirabella. ”Mutta maksusta ei ollut mitään puhetta. Joten. Käykäähän toimeen. Haluan nähdä mitä mieheni kassakaapissa oli niin arvokasta, että näitte vaivaa vietelläksenne reitin sisälle taloomme.”

Ruben Oskar in hymy ei viilennyt hetkeksikään. Hän näytti nauttivan jokaisesta hetkestä niin kuin olisi teh-

nyt taikatemppua. Paksujen pimennysverhojen takana he olivat kuin salaisessa teatterissa.

Takintaskuista ilmestyi seteleitä ja kolikoita, rypistyneitä ruokakortteja, lehtileikkeitä, joissa kaupattiin halpaa polttopuuta tai perunaa maaseudulta. Mirabella oli nähnyt palvelijoidensa keräävän samanlaisia.

”Sitten housuntaskut.”

Hymy katosi Ruben Oskarin kasvoilta. ”Tarjoukseni on yhä voimassa, kreivitär. Lähtekää mukaani, niin vien teidät Pariisiin.”

Mirabella nyökkäsi kohti kolikkokasaa. ”Noillako?”

Mies hymähti ja poimi taskustaan sikarikoteloä muisuttavan rasian. Se päästi metallisen kolahduksen koskettaessaan pöytälevyä.

”Mikä tuo on?”

Ruben Oskar esitti yllättynyttä.

”Kas, hiilloksessa onkin läikkä, sokea täplä jalossa katsannossanne. Ehkä se vartoo oikean miehen kipinää?”

”Avatkaa kotelo. Yhdellä kädellä.”

Jälkikäteen Mirabellan oli vaikea hahmottaa, mitä oli tapahtunut ensimmäiseksi. Hän muisti vain ampu-neensa, laukaisseensa vaistomaisesti niin kuin häntä oli opetettu: vaaratilanteessa oli parempi luottaa vaitoihinsa ja käyttää liipasinsormea niin kuin se tietäisi silmiä enemmän.

Mies ei ollut tehnyt elettäkään kohti pöydälle laske-maansa koteloä vaan liikauttanut pitelemäänsä hattua kasvojensa edessä. Hetkessä ne olivat muuttuneet. Ehkä kyseessä ei ollut sen kummempi temppu kuin mihin taitava näyttelijä kykenisi teatterin lavalla, ja

Ruben Oskarillahan tuntui olevan synnynnäisiä näyttämötaitoja. Mutta tässä tapauksessa kaikki tapahtui sekunnissa. Ja silloin hän oli ampunut.

Pöydän vieressä seisojaksi taas sama mies, johon hän oli tutustunut ravintolassa. Mies, jonka hän oli päästänyt vuoteeseensa saadakseen selville mitä tämä tiesi varastetuista keskusneideistä.

”Se oli varoituslaukaus. Seuraava osuu.”

”Antakaa minulle tilaisuus”, sanoi Ruben Oskar. ”Niin kerron mitä tuossa kotelossa on.”

Mirabella harkitsi. Hän halusi eroon miehestä mihin hintaan hyvänsä. Se, että yhden yön lemmenseikkailusta seuraisi raato kreivi Rankelsteinin työhuoneen lattialle, se olisi piste ja loppu hänen säätyläiselämälleen. Vaikka sota-aikana ruumiita saattoi päätyäkin omituisiin paikkoihin...

”Kokeilkaapas, mitä saatte kerrotuksi.”

Mies nauroi: ”Varas tekee tilaisuutensa, mutta hyvälle valheelle on vaikeampi keksiä otollista aikaa ja paikkaa. Päätelkää itse. Tuossa kotelossa on saksalaisten valmistama tietosukkula, joka on tarkoitettu suomalaisen vastavakoilun ja valtionpoliisin käyttöön. Sillä on arvoa vain niille, jotka osaavat lukea sukkulaan liittyvää koodia.”

”Mieheni on sotilas, ei poliisi,” sanoi Mirabella. ”Mitä hän tekisi jollain Valpon hankkimalla lelulla?”

”Sitä teidän täytynee tiedustella häneltä itseltään.”

”Tuskin tiedustelen.”

”Sitten”, huokaisi mies, ”minun täytyy tehdä se itse.”

Hattu lennähti kohti Mirabellan kasvoja. Hän ampui uudelleen, varmuuden varalta kohti pöytää ja ko-

teloja. Hän sai vain tuokion aikaa korjata tähtäystään, kun kukkapöytä tönäistiin nurin.

Lyhdyn murskaantuessa lattialle Mirabella perään-tyi ovea vasten.

“Te ette pääse pakoon!”

Mutta mies oli jo mennyt.

Tie Helsingistä Porvooseen oli hiljainen. Talviyönä 1942 kenelläkään ei ollut syytä käyttää vähiä polttoaine-vojaan ajeluun kaupunkien välillä. Ajaessaan Mirabella yritti hahmottaa edellisten tuntien tapahtumia. Kaikki oli käynyt käsittämättömän nopeasti. Vaikka hän olisi järjestänyt sekä viettelyn että varkauden, se tuskin olisi voinut sujua tehokkaammin.

Ruben Oskarin, mikäli se oli hänen oikea nimensä, täytyi siis olla ammattilainen. Mies työskenteli jonkin huomattavan organisaation laskuun tai oli palkattu tekemään keikka, johon tavallisilla rikollisilla ei ollut ammattitaitoa: viettelemään kreivitär ja murtautumaan sitten kreivin kassakaappiin.

Mirabella ei voinut olla naurahtamatta itselleen.

Irrottamatta katsetta jäisestä maantiestä hän nosti ensin salkun viereiseltä penkiltä, poimi sitten salkusta sinne laittamansa kotelon.

Jos jokin vastaantuleva sotilaspartio olisi halunnut ratsata autoon, se tuskin olisi kiinnittänyt huomiota tähän esineeseen. Kotelossa ei erottunut mitään sel-laista, jonka perusteella akselivaltojen sotilashenkilö olisi valmis uhraamaan henkensä sen hyväksi. Murto-työn huolellinen pohjustus viittasi kuitenkin siihen, että Ruben Oskarin kertomassa tarinassa oli totta siteeksi.

Sitä paitsi – kotelossa tosiaankin oli sukkulan kaltainen esine, joka ulkonäöllään vahvisti Ruben Oskarin uskomatonta kertomusta.

Mitä Ruben Oskar mahtaisi yrittää seuraavaksi?

Mies ei tarvitsisi muuta kuin puhelinyhteyden Karjalan pohjoisrintamalle, ajatteli Mirabella. Tai ehkä hän osoittaisi kirjeen esikuntaan von Rankelsteinin nimellä. Puhelinyhteyden saaminen voisi vaatia päivän tai kahdenkin yrittämisen, kirje kulkisi perille ehkä viikossa. Maksimissaan sen verran olisi aikaa ehtiä viettelijän edelle.

Ravintolassa Ruben Oskar oli vaikuttanut aristokraatilta, jolla olisi lemmenvoitoissaan yhtä paljon menettävää kuin kreivitär Mirabellalla. Puoliammattilainen hurmuri ei voisi vaarantaa leipäpuutaan. Paitsi jos hänellä olisi tilaisuus kiristää kreivin kaltaista miestä jonkin vielä suuremman salaisuuden avulla.

Porvoon talo oli pimeänä, kun Mirabella ajoi sen pihaan. Lumikinokset ylsivät täällä räystääisiin, antoivat pihalle pehmeän maaseutumaisen tunnelman ja muurit, jotka erottivat talon naapureistaan. Hän otti salikun, jossa oli sukkulakotelo ja pistooli, harppoi keittiöön vievälle sivuovelle. Hän avasi oven varovasti. Mitään ei kuulunut sisemmistä huoneista. Hyvä.

”Kreivitär?”

Sohvi oli herännyt. Mirabella etsi tulitikut ja sytytti lyhdyn. Sohvi oli kömpimässä ylös sängystään. Tyttö hytisi kylmästä, vaikka oli nukkunut villatakki ja villasukat yllään. Vasta nyt Mirabella tajusi, miten kylmä pakkasyöstä oli tullut.

”Luulin, että olitte Helsingissä”, haukotteli Sohvi.

”Niin olinkin”, kuiskasi Mirabella. ”Eihän kreivi ole talossa?”

”Ei tietenkään, rouva”, hämmästyi Sohvi. ”Pitäisikö?”

Mirabella otti lyhdyn ja käski Sohvia laittamaan tulen hellaan. Muut huoneet olisivat kylminä, mutta kunhan he saisivat keittiön lämpiämään, he voisivat pitää siellä neuvottelun.

”Käy hakemassa Santra ja Wendela.”

Tytön leuka lokahti auki: ”Keskellä yötä? Tjuu, hyvä on, minä menen.”

Mirabella varmisti, että pimennysverho oli tiiviisti paikallaan. Tänä yönä hän ei kaivannut mitään ylimääräisiä poliisipartioita, utelemaan, keitä oli koolla kreivi Rankelsteinin talossa.

Aamunkoittoon oli vielä pari tuntia, kun he kaikki olivat viimein koolla keittiössä. Santra sai istua pöydän päässä, josta hän parhaiten hahmotti ympäristön; Mirabella ja Wendela istuivat toisiaan vastapäätä, kuten niin monet kerrat aiemmin. Sohvi halusi seistä voidakseen lisätä välillä puita hellaan ja lämmittääkseen papukeiton, joka oli mennyt yön kuluessa riitteeseen.

Wendela pyöritteli sukkulaa sormissaan. Se olisi varmasti kelvannut kangaspuihin apuvälineeksi, jollei esine olisi ollut turhan fiini niin arkiseen työhön.

”Näillä on varmaan jokin merkitys?”

Keskellä sukkulaa oli kymmenen ohutta ratasta. Ne kääntyivät herkästi, vailla mitään vaikutusta toisiinsa.

”Se on kuin kassakaapin lukko”, sanoi Sohvi. ”Numerot vain puuttuvat.”

”Se tässä onkin kummallisinta. Kahdeksankulmaiset rattaat eivät kelpaa mihinkään koneeseen. Niiden asennon on pakko olla merkityksellinen. Kuitenkaan niissä ei näy eroavuuksia, mikä kahdeksasta sivusta on ylöspäin. Aika kaunis esine, eikö?” sanoi Wendela ja liikutti sukkulaa valossa.

”Enpäs osaa sanoa, kultaseni”, murahti Santra ja ojensi kätensä. Wendela suuteli sormia ennen kuin painoi vieraan esineen niihin tutkittavaksi. Sokean neidon sormet alkoivat tutkiskella sukkulaa ja sen rattaita.

”Täällä päädyssä on kaiverrus”, huomasi Santra. Hän tunnusteli kirjaimia sormenpäillään: ”Se on miltei kulunut tai raaputettu pois... GKK238.”

”Jossain lienee siis 237 samanlaista sukkulaa”, arveli Wendela. ”Sekä laite joka osaa erottaa ne toisistaan. Hyvä. Nyt tämä Ruben Oskarin tapaus alkaa kuulostaa sen arvoiselta, että saat anteeksi, kun herätit meidät, Mira.”

Mirabella pani tyytyväisenä merkille, että hänen ystävänsä ei mitenkään viitannut niihin järjestelyihin, joiden avulla Ruben Oskar oli päässyt sisälle kreivin taloon. Sellaista oli asetoveruus.

Wendela Friskog oli ruotsalaissyntyinen muusikko ja anarkisti, johon Mirabella oli tutustunut LUSIFEssa. He olivat tulleet Suomeen samoissa tehtävissä, mutta talvisodan jälkeen heidän työpiirinsä olivat eronneet toisistaan. Kun Suomen valtio alkoi vangita vaaralliseksi katsomiaan vieraskansalaisia, Wendela oli siirtynyt maan alle. Käytännössä Santra elätti häntä. Järjestely tuntui miellyttävän molempia. Wendela toimi kotona Santran silminä ja käsinä, ja työpaikallaan Santra

toimiskeli Wendelan tarkkaavaisina korvina, seuraten Porvoon ja Helsingin välillä kulkevia juoruja. Hän oli erittäin valmis auttamaan LUSIFEn agentteja, jos nämä kerran pyrkivät pelastamaan eurooppalaiset keskusneidit tuntemattomilta sieppaajilta.

“Tarvitsen ainakin viikon aikaa”, mietti Wendela. “Lähetän tiedustelun Lontooseen, mutta sen on mentävä Tukholman kautta. “Toverit —”

“Tarvitsen tiedon huomiseen mennessä, Wendy”, sanoi Mirabella.

Sohvi nosti kahvipannun hellalta ja kaatoi aimo tujauksen korvikesumppia salista hakemiinsa posliinisiin kuppeihin.

“Tuollainen hän on aina”, huokaisi Sohvi. “Kreivitär, juu...”

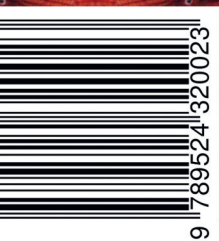
Sohvi oli tarkoittanut sanansa leikiksi, mutta oli siinä hiven tottakin. Mirabella oli saanut kuulla monet kerrat, etenkin miesten suusta, että se, mitä hän itse piti katalonialaisena toimeliaisuutena, oli muiden silmissä espanjalaista äkkipikaisuutta.

“Minun täytyy tavoittaa kreivi ennen kuin se tempuilija, Ruben Oskar, saa häneen yhteyden”, jatkoi Mirabella. “Tuossa sukkulassa ja GKK:ssa on kyse jostain vakavammasta kuin pelkästään Suomen ja Saksan suhteista tai muusta vastavakoilun piiriin kuuluvasta asiasta. Me tiedämme jo miten tässä sodassa tulee käymään, ja miksi Ruben Oskarin kaltaiset rotat lähtevät liikkeelle.”

Santra pyöritteli edelleen sukkulan rattaita, Sohvi nojasi ruokakaappiin ja haukotteli. Wendela oli ottanut takkinsa taskusta lyijykynän ja ruutupaperia. Hän piirteli siihen hahmotelmaa Suomen itärintamasta:

M. G. Soikkelin *Marsin ikävä* osoittaa, että scifi on muutakin kuin viihdettä. *Portti*-kilpailun useasti voittaneen ja kirjallisuuden- ja elokuvatutkijanakin työskentelevän Soikkelin yhteiskuntatieteelliset novellit ovat loistava esimerkki scifin mahdollisuuksista arkojakin aiheitakin käsittelevänä kaunokirjallisuutena. Samalla *Marsin ikävän* tarinat ovat vetävää hyvään tarinaan luottavaa scifiä.

Marsin ikävä on korjattu laitos Turbatorin vuonna 2007 julkaisemasta kokoelmasta. Kirja oli *Tähtivaeltaja*-palkintoehdokkaana vuonna 2008.

KUSTANTAMO
HELMIVYÖ

ISBN 978-952-432-002-3